
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

SZAKADÁS

János ev. 10,11-21

2019. MÁRCIUS 3.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 1Korinthus 11,16-22. 28-34.

Imádkozunk: Hódoló szívvel állunk meg Előtted, mennyei Atyánk, köszönjük, hogy egybegyűjtöttél bennünket és úgy tartottál meg a mögöttünk levő időben is, hogy szüntelenül előttünk volt minden áldásod, nyilvánvalóvá tetted atyai hűségedet és jóságodat, fölkaroltál bennünket szeretetedbe, adtál gyógyulásokat, gyászban vigasztalást, erőtelenségben erőt, küzdelmekben szabadulást, kiúttalanságban világosságot. Legkiváltképpen azonban a mi Urunk Jézus Krisztusunkat köszönjük meg Neked, akit elküldöttél érettünk az idők teljességében, hogy megtört teste, kiontatott vére és dicsőséges feltámadása igazságot szerezzen és megnyissa az utat kegyelmed királyi székéhez. Most is így jövünk Hozzád hálaadással, de megvallva Előtted töredelemmel, hogy vétkeink, bűnösségünk, lázadó szívünk, hitetlenségünk, reménytelen életünk, és önhittségünk mindmind elszakít és eltávolít Téled és kegyelmedtől. De most kérünk büntörlő irgalmadért, megújító kegyelmedért, Igéd világosságáért ragyogtasd ránk Krisztusunkat, hogy eltökélt és odaszánt szívvel, megújított étellel követhessük Őt, vallhassuk nevét, nyerhessük el az üdvösséget, amit Ő szerzett számunkra. Őérette kérünk, hallgass meg bennünket. Amen

Textus: Én vagyok a jó pásztor: a jó pásztor életét adja a juhokért. A béres pedig és aki nem pásztor, akinek a juhok nem tulajdonai, látja a farkast jőni, és elhagyja a juhokat, és elfut; és a farkas elragadozza azokat, és elszéleszti a juhokat. A béres pedig azért fut el, mert béres, és nincs gondja a juhokra. Én vagyok a jó pásztor; és ismerem az enyéimet, és engem is ismernek az enyéim, amiként ismer engem az Atya, és én is ismerem az Atyát; és életemet adom a juhokért. Más juhaim is vannak nékem, amelyek nem ebből az akolból valók: azokat is elő kell hoznom, és hallgatnak majd az én szómra; és lesz egy akol és egy pásztor. Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem az én életemet, hogy újra felvegyem azt. Senki sem veszi azt el én tőlem, hanem én teszem le azt én magamtól. Van ha-

talmam letenni azt, és van hatalmam ismét felvenni azt. Ezt a parancsolatot vettem az én Atyámtól. Újra hasonlás lett a zsidók között e beszédek miatt. És sokan mondták közülük: ördög van benne és bolondozik, mit hallgattok reá? Mások ezt mondták: ezek nem ördögösnek beszédei. Vajon az ördög megnyithatja-e a vakok szemeit? (János 10,11-21)

Szeretett Gyülekezet, Kedves Testvérek! A vakon született koldus meggyógyításának a csodája nagy visszhangot támasztott, roppant hullámokat vert, ezekről a múlt alkalommal hallhatunk. Leginkább a vitába tekinthetünk bele, s hogy milyen érzelmeket, gondolatokat támasztott ez a soha nem látott, soha nem hallott csoda. János evangélista jelzi, hogy olyan mély benyomást gyakorolt ez az emberekre, hogy később is hivatkoznak rá. Itt mindjárt, még ott, a templomban idézik, miután Jézus önmagára mutat, és azt mondja: »én vagyok a jó pásztor«, és ezzel üdvözítő munkájának a lényegét tárja elénk. Ez újra vitát vált ki, és eközben jegyzik meg, hogy nem bolond beszéd az, amit Jézus mond és nem is ördögtől való, hiszen az ördög nem gyógyítja meg a vakokat (Jn 10,21). Majd később is olvasunk egy megjegyzést a vakon született meggyógyítása kapcsán; de ott már nem az ellenfelek és az ellenségek idézik fel ezt az eseményt, hanem a Jézus barátai Bethániában. Már gyászolják Lázárt, Jézus barátját, aki meghalt és azt mondják, hogy ha Jézus meg tudta gyógyítani a vakot, akkor miért nem jött és miért nem gyógyította meg Lázárt (Jn 11,37).

De most nem erről szeretnék szólni, hanem egy súlyos fejleményről; egészen pontosan egy súlyos és nem elkerülhető fejleményről. Szakadás. János apostol azt mondja, hogy Jézus szavait követően nemcsak vita támadt, hanem szakadás is. A múltkoriban többen megjegyezték, hogy unós untalanig használom a provokáció kifejezést, amellyel azt próbáltam visszaadni, hogy Jézus provokál bennünket, ez nyilvánvaló az evangélium szavaiból. Nos, valaki megjegyezte, hogy nem jó a szó ez – provokáció, provokátor –, hiszen a pártállam idején voltak a fizetett provokátorok, és ezért rosszízű a kifejezés. Tiszteletes úr, mondta, találjon valami jobb szót, ez rosszul cseng a fülünkbe. Nem találtam jobbat, csak másikat, és éppenséggel itt az evangéliumban: szakadás vagy szkizma. Nehéz szó ez, sokkal nehezebb, mint a provokáció. Pál apostol megjegyzi a korinthusi levelében, hogy többnyire úgy van a dolog, hogy amikor vita támad, feloldhatatlan feszültség keletkezik, és nem egyeznek a nézetek, nem lehet összebékíteni, összeboronálni a feleket, akkor szakítás vagy szakadás, szkizma következik be. A közösségnek egy része otthagya a többieket, ők a szkizmatikusok. Márpedig az egyház története tele van borzasztó szkizmákkal. Már a jeruzsálemi ősgyülekezetet is otthagyták némelyek, és ez megtörtént Antiókiában is (erről János evangélista ír a levelében: »közülünk váltak ki, de nem voltak közülünk valók«, mondja, 1János 2,19). De fennállt ez a veszély a korinthusiak között is. És aztán a századok során egymás érték a szakadások;

újra és újra szkizmatikusok dúlták az egyházat. Nem is szeretünk erről sokat beszélni. Pedig érdemes és fontos, és messzire mutató, ha szólunk róla. Két újszövetségi író használja ebben az áttett értelemben a szkizma szót. János evangélista itt és még más helyeken, és még Pál apostol a korinthusiaknak, hogy nem jó dolog a szakadás. Azt mondja: ha vannak közöttetek versenyvágyók, veszekedésre hajlamosak, harcra készek, azok tudják meg, hogy Isten gyülekezeteiben a versengés nem szokás. (Versengésen itt azt kell érteni, amikor valaki tudja, hogy győzni fog – neki áll a zászló, a többi már lehanyaglott –, és ekkor ő úgy fundálja meg a dolgot, hogy támadásba lendülhessen, hiszen biztos, neki lesz igaza. Ismertek ilyeneket. Ha vesztőre áll a dolguk, azonnal pacifista lesz belőlük, ám amikor győzelemre állnak, nyomban nekirontanak a másíknak és átgázolnak rajta. Bizony, ebből sok baj és kár származott, többek között szakadás is. Pál itt azt mondja, hogy a keresztyének között nem szokás az efféle versengés. Korinthusban sem szokás. Mindazáltal, mondja, hallom, hogy szakadások vannak közöttetek. Majd hozzát teszi: nem csak hallom, hanem hiszem is, mert szükséges, hogy szakadások legyenek, hogy a kipróbáltak nyilvánvalóvá legyenek (1Kor 11,19). Tehát fájdalmas, rettenetes szükségyszerűségről van szó. Kívánatos, hogy ne legyen szakadás, és ha van rá mód, el kell rendezni különbségeket, ám – mondja Pál – hiszem, hinnem kell, hogy vannak szakadások, és pedig azért, hogy a kipróbáltak nyilvánvalóvá legyenek.

A szkizma szó eredetileg azt jelenti, amikor ketté tépünk egy papírlapot, annak a hangja mindannyiunknak a fülében van. A szabás-varrással foglakozó asszonyoknak, lányoknak, sőt még férfiaknak még inkább a fülében van. Amikor a vásznat ketté tépik, az a sercegő hang, ahogy a szálak eleresztik egymást, nos, a szakadásnak, a szakításnak ez a jellegzetes hangja, ezt hiszem, igen ismerős. Tehát ezt jelöli eredetileg a szó: szakítás, szakadás. Ezzel a szóval írja le János, hogy mi történik itt.

De miért történik? A közvetlen oka az, hogy Jézus a vakon született ember meggyógyítását követő vitatkozást, nevezetesen, hogy miféle hatalommal tette Ő ezt, továbbá, milyen jogon avatkozott be Isten ítéletébe azzal, hogy meggyógyított egy bűnös embert, és hogy jött ahhoz, hogy szombatnapon gyógyított, nos, ezt az egész vitatkozást egy szép beszéddel folytatja Jézus: »én vagyok a jó pásztor«. Szeretjük ezt hallani, itt, a János evangéliumának 10. részéből. A 23. zsoltár jut eszünkbe: az Úr én nékem őriző pásztorom. Nagyon szeretjük ezt a zsoltárt, igen eleven kép ez, és mi magyaroknak, akik félig, meddig pásztor népként jöttünk be ide a Kárpát-medencébe (ha ugyan elmentünk innen valaha), nos, számunkra felülmúlhatatlan kifejezés ez. Csakhogy Jézus nem a 23. zsoltárt idézi itt, hanem a prófétákat. Jeremiást és leginkább Ezékiel prófétát (Jeremiás 23, Ezékiel 34), akik úgy beszélnek a nép vezetőiről, mint rossz pásztorokról, akik majd ítélet alá esnek, és Isten egyetlen Igaz Pásztort fog népe élére állítani (Ezékiel 34,23;

Zakariás 11,16). A hamis pásztorok élőködnek a nyájon és szétszélesztik azt, cudarul bánnak a juhokkal, nem legeltetik őket tisztességesen, és ha jön a baj, megszöknek, és ott marad a nyáj, vezető és oltalmazó nélkül. Megszökik a király a csatából, a törvényhozók elhagyják a törvényházat, amikor súlyos döntést kellene hozni, a papok nem imádkoznak, amikor esdeklés órája van. Jézus ezt a prófétai feddést fokozza, mert ő már is rossz és hamis pásztorokról, hanem béresekről beszél, akiket legfeljebb egy évre alkalmaztak valami munkára. Én vagyok a jó pásztor – mondja Jézus –, tehát akik itt vezetik a népek, azok béresek, alkalmi munkások, átmeneti időre kaptak mandátumot. Kik ők? A törvény szent őrei. Hát hogyan nőne a harag, hogyan támadna a szívekben a düh: ki ez, és miket mond itt magáról és rólunk!?

A másik kijelentéssel még inkább fokozza a pásztorokról szóló példalózást, hiszen arról sem a 23. zsoltárban, sem a prófétai feddözésekben nem olvassuk, hogy a jó pásztor »életét adja« a juhokért. Gondolkozzunk el! A jó pásztor is csak megnyírja a juhot és fölhasználja a gyapját, és ha eljön az ideje, csak levágják a jószágot és táplálkoznak a húsával. De hogy a jó pásztor adná az életét a juhokért? Hát kik azok a juhok, hogy ezt érdemlik? És ki az a pásztor, aki erre képes? Jézus azt mondja, hogy ezt a feladatot bízta rá az Atya, sőt, kijelenti, hogy Ő és az Atya egyek, egy akaraton vannak. Amit az Atya akar, azt akarja ő is. Vagyis amit ő akar és tesz, tudniillik, hogy leteszi az életét és felveszi az életét, ez az Atyával való tökéletes egy-lényegűségének a kifejeződése. Ezen bizony nemcsak a korabeliek ütköztek meg, hanem a maiak is megboronganak. Ez már a Szentháromság titka. Igen, a régiek megütköztek ezen, mert megéreztek, hogy olyan halálról van itt a szó, amit valami titokzatos, belső eltökéltség motivál, amit nem külső emberi akarat folyománya. Pedig már korábban eltervezték ők Jézus elfogását, elítélését, megalázását, rabszolgaként való kivégzését. Most pedig Jézus kijelenti, hogy az ő életét senki el nem veheti tőle, azt ő maga teszi le - és veszi fel. Ki ez a Jézus? Hát elfogjuk, elítéltetjük kivisszük a Golgotára, megfeszítjük! Miről beszél ez a Jézus? És mi az, hogy visszaveszi életét?

Ne hallgassatok rá! – mondja az egyik tábor. Hát örültségeket beszél, ördög van benne, rászed benneteket, elhitet benneteket! A Nagytanács előtt is épp így hangzik a hamis tanúk vádja: azt mondta, hogy rontsátok le ezt a templomot és három nap alatt felépítem azt! A templomot? Salamon negyven évig építette! Miről beszél ez az örült! Ebből a mély zavarból lesz a hasadás, amit Pál apostol szavához kell igazodnunk, aki azt mondja, hogy szükséges, hogy hasadások legyenek, hogy a megpróbáltak nyilvánvalóvá legyenek. Vagyis Pál is és János apostol is ugyanezzel a szóval adja vissza ezt a fájdalmas és elkerülhetetlen szükségességet. Tudunk másfajta vitákról is. Például, viszály támadt a Jézus tanítványai és a Keresztelő Já-

nos tanítványai között a keresztelezésről, hogy vajon a János bűnbánati keresztsége-e az érvényes pecsét, vagy az-e, amit már a tanítványok kezdtek gyakorolni? S volt vita a tanítványok között is. Rangvita arról, hogy ki a nagyobb közöttük. Ám ezeket a vitákat, viszályokat, tusakodásokat más szavakkal jelzik az evangélisták. Itt a szkizma szó sajátosan és elkülönítetten áll. Szkizma támadt Jézus szava nyomán - és az egyik tábor erre indult, a másik arra. Itt világosság és sötétség különül el.

Vagyis a kérdés ez: világosság vagy sötétség, igazság vagy hamisság. Ezeket nem lehet egybeszöni, kedves testvérek. Mi szeretnénk, ha lenne köztük valami zöld határ, ahol nincsen éles választóvonal, hanem az ingadozó ember erre is, meg arra is lépegethetne. Legyen ennek a neve vélemény-sáv. Ebben döntés nélkül lehet mozogni. Aztán ma azt vesszük észre, hogy ez a vélemény-sáv egyre szélesebb és szélesebb lesz; már sem igazság nincs, sem hazugság nincs, csak vélemény van. Véleménye pedig mindenkinek van. De itt szkizma van. És ennek azért kellett így lennie, mert Jézus szava és a szolgálata a szembesítő kihívás. És emellé Isten nem rendelt vélemény-sávot, hogy ugyanis kicsoda volna Krisztus. Próféta, netán költő, a tanító? Ezek vélemények, de érvénytelenek. Ami nem tartozik a vélemények közé, az az a kérdés, hogy üdvözítő-e vagy sem, Ő hozza-e el Isten igazságát és megmentő szeretetét a számunkra, vagy csak hitget bennünket? Mert, ha nem Ő hozza az üdvösséget, attól még lehet a szavára támaszkodni, hősiességét csodálni, lehet nagy eszme-futtatásokat kreálni, lehet arról elmélkedni, hogy vajon a Jézus önkéntes halála vagy éppen Szókratész halála volt-e a dicsőbb, és hogy a Jézus búcsúbeszédei érték-e annyit, mint Szókratész védőbeszéde. És azon is lehet töprengeni, hogy ki szenvedett jobban, s hogy Jézus néhány óráig tartó kínszenvedése mi ért ahhoz képest, hogy valakit heteken keresztül kínoztak halálba. De ezekkel csak abban a biztonságos vélemény-sávban lehet közlekedni, ahol nincs választás élet és halál között.

Van-e megváltó érvénye Jézus Krisztus halálának, feltámadásának, megnyitja-e számomra az utat Isten kegyelmes királyi székéhez? Ez a kérdés, ebben kell döntenem. Itt kell a megpróbáltatnak nyilvánvalóvá lenniük. Erről szól itt János evangélista. És erről beszél Pál apostol is a korinthusi gyülekezetnek, amikor megint ők, mert vitatkozni akartak és viszálykodtak azon, hogy kié az utolsó szó? Meg az első is. S ugyan, ki az okosabb, kinek van igaza? Ezt akarjátok? Megintelek benneteket, mondja Pál, nem dicsérek benneteket, mert kárral gyúltok egybe. Mert amikor egybegyúltok az Úrnak vacsorájára, tudnotok kell, hogy a megtört kenyér és a pohár a jó pásztort hirdeti nektek, vagyis Krisztust, aki életét adta a juhokért. Nem az okos Krisztust hirdeti az úrvacsora, nem a költő Krisztust, nem az eszménykép Krisztust, nem a világ legbölcsebb emberét hirdeti, hanem a jó pásztort. Azt, aki mindent megfordítva, életét adta a juhokért. Ha nem ezt hirdeti az úrvacsora, akkor az nem úrvacsora.

S van itt még valami, kedves testvérek, ami miatt a »hasadás« szót külön is hangsúlyoznunk kell. A többi evangélista (ugyanazzal a szóval, eredeti értelme szerint) gondosan leírja azt az órát, amikor Krisztus meghalt. Elmondják, hogy ekkor a templom kárpitja közepén, tetejétől az aljáig kettéhasadt (Lk 23,45). Aki hallott már vásznat hasadni, az ezt el tudja ezt képzelni. Krisztus halálakor történt egy nagy szkizma, egy nagy hasadás, a templom kárpitja kettészakadt.

Ám a Zsidókhöz írt levélben az apostol felidézve a főpásztor Jézus Krisztus főpapi halálát, hozzáfűz egy fontos megjegyzést, ami teljességgel ide talál ahhoz, amit Pál mond: szükséges, hogy szakadások legyenek közöttetek. Nemrégiben a Nemzeti Színházban láthattam a Csíksomlyói Passiót. Igen megrendítő és felemelő volt, mert kertelés nélkül választás elé állított. Ebben van egy jelenet, amikor Krisztus szerzi az úrvacsorát. Azon meglágyult a szívem meglágyult. Az ugyanis református úrvacsora volt. Egy nagy kehely és egy nagy, négy-öt kilós kenyér, amolyan régi, házilag kelesztett kenyér. Vittem még én is még gyerekkoromban a sütődébe afféle megkelt kenyeret. Nos, amikor megszerzette az Úr Jézus a tanítványokkal az Utolsó vacsorát, és elhangzottak a szereztetés igéi, a passiójáték szerint megjelent a Sátán, és ezt a nagy kenyeret egy nagy szöggel keresztülverte. Döngve beleverte az asztalba. Kenyérbe nem verünk szöveget, nem alázzuk meg. Ez az én testem - mondja Jézus. És egyszerre csak ez a szó, hogy »megszegte« a kenyeret és azt mondta: ez az én testem, amely ti érettetek megtöretik, ott megjelent előttük a maga megalázottságában, általában a kereszt szögeivel. Megrendítő jelenet volt, s kezdtem érteni az úrvacsora lényegét, hogy mit jelent az, hogy fára szögezték őt.

A Zsidókhöz írt levél pedig azt mondja, hogy Jézus Krisztus tökéletes főpapi áldozatával – amely az Ő önként vállalt áldozata volt az Atya akaratával teljes összhangban –, ezzel az áldozattal nyitotta meg az utat a Szentek Szentjébe, a kegyelem királyi székéhez, Isten trónusához, alkalmas, vagyis minden időben való segítségül. Így mondja ezt a Zsidókhöz írt levél: oda, Istenhez Krisztus új és élő utat nyitott »a kárpit, azaz az ő teste által« (Zsid 10,20). Krisztus megnyitotta az utat Istenhez az Ő teste, vagyis, a kárpit által. Nem is a kárpit szakadt ketté, nem is a kárpiton történt a szkizma, hanem Jézus Krisztus szíve szakadt ketté, Jézus Krisztust tépték szét a kereszten.

Hát ezért szükséges, hogy szakadások legyenek, hogy kipróbáltassanak és megmutatkozzanak azok, akik a világosságot világosságnak, a sötétséget sötétségnek, az igazságot igazságnak, a hamisságot hamisságnak, az üdvösséget üdvösségnek mondják, és Krisztust Krisztusnak vallják. Nem ördögtől való a szó, hanem Jézus Krisztustól való az ige. A sötétség fejedelme nem adja vissza a vak szeme világát, a sötétség fejedelme inkább elveszi azok szeme világát, akik látnak. A sötétség fejedelme sosem világosít meg,

legfeljebb elkápráztat. Hogy tehát a kipróbáltak – ti is testvérek, mi is, akik itt vagyunk az Úr asztala körül – nyilvánvalókká legyenek, és hogy ezáltal nyilvánvaló legyen, ki az itt, aki Krisztust Krisztusnak vallja, ezért – bár rettenetes és fájdalmas –szükséges, hogy szakadások legyenek. Készüljünk így az úrvacsora közösségére. Ámen

LEJEGYZTE: VÁSÁRHELYI PÉTER,
KIADJA: BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
WWW.BUDAHEGYVIDEK.HU